

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İnsanlığın ortak mirası olan tarihi eserler, din, dil, ırk ayırımı gözetmeksizin insanlığın yeryüzündeki uzun hikâyesine ışık tutarlar. Fakat ne yazık ki savaşlar, insanların yaşam haklarını ellerinden almak bir yana; aynı zamanda insanlığın tarihinin ve kültürünün izlerini de yok etmekte, kültürel mirasımızı geri dönülmez biçimde tahrip etmektedir. Tarih boyunca kurulan medeniyetlerin başlıca merkezlerini bünyesinde Mezopotamya'nın bugün savaşlar nedeniyle hafızası yok edilmektedir. Geçtiğimiz günlerde, M.Ö. 1300 ile 700 yılları arasında inşa edildiği düşünülen, Suriye-Hitit mimarisinin en önemli eserlerinden ve Demir Çağı'nın en önemli miraslarından biri olan Ayn Dara Tapınağı'nın büyük bir kısmının yapılan bombardıman sonucu tahrip olduğu belirtmiştir. Yaşanan tahribatın tüm yönleriyle araştırılması ve sürdürülen yıkıma karşı gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Filiz Kerestecioğlu

Halkların Demokratik Partisi Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

1012499
6.2.2018
Halkların Demokratik Partisi

AKTARILMIŞTIR
EBYAYE

GEREKÇE

Türkiye'nin taraf olduğu Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi'nede; Hangi topluma ait olursa olsun eşsiz ve yeri doldurulmaz kültür varlıkların korunmasının dünyanın bütün halkları için önemli olduğu vurgulanmıştır

Sözleşme metninde doğal veya insan eliyle ortaya çıkmış belli bazı nadide yapıtların, tek bir devlete ait olmanın ötesinde, ayrı bir önem taşıdıkları kabul görmüştür. Anılan nitelikteki yapıtların tüm insanlığın ortak mirasının bir parçasını oluşturduğu kabul edilerek korunmaları ile ilgili çabalarda herkesin hem yararının bulunduğu, hem hak sahibi olduğu belirtilmiştir.

Yine kültürel ve doğal varlıkları tehdit eden yeni tehlikelerin vüsat ve ciddiyeti karşısında, ilgili devletin faaliyetinin yerini almamakla beraber bunu müessir bir şekilde tamamlayacak kolektif yardımda bulunarak, istisnaî evrensel değerdeki kültürel ve doğal mirasın korunmasının, bütün milletlerarası camianın ödevi olduğu da vurgulanmıştır.

Ayrıca, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, sit alanlarını, "tarih öncesinden günümüze kadar geçen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alan" olarak tanımlamaktadır.

Uluslararası sözleşme ve mevzuat gereği tarihsel, estetik, etnolojik veya antropolojik bakımlardan istisnaî evrensel değeri olan insan ürünü eserler veya doğa ve insanın ortak eserleri ve arkeolojik sitler ile tarihi yapıları kapsayan alanların korunması açık bir şekilde belirtmiştir.

Ancak basına yansıyan haberlere göre, 26 Ocak 2018 tarihinde Afrin'e yönelik askeri müdahale esnasında Türkiye savaş uçaklarının yaptığı bombardıman sonucu adını Afrin'in bir köyünde bulunan Ayn Dara Tapınağı heykelleri parçalanmıştır.

Türk Silahlı Kuvvetleri yaptığı açıklamalarda, "dini ve kültürel yapılar, tarihi eserler ve arkeolojik kalıntılar ile kamu yararına faaliyet gösteren tesislerin" hedefler arasında

bulunmadığını ifade etmiş; ancak ardından pek çok basın organı tarafından yıkımın fotoğraf ve görüntüleri kamuoyuyla paylaşılmıştır. Suriye Hükümeti, Afrin Yönetimi ile Suriye İnsan Hakları Gözlemevi Ayn Dara Tapınağı'na yapılan saldırıları kınayan açıklamalar yapmışlardır.

Suriye Tarihi Eserler ve Müzeler Müdürlüğünün yaptığı açıklamaya göre; M.Ö. 1300 ile 700 yılları arasında inşa edildiği düşünülen Ayn Dara Tapınağı'nın; Suriye-Hitit dini mimarisinin en önemli eserlerinden biri olduğu, yapılan bombardıman sonucu tapınağın büyük bir kısmının zarar gördüğü belirtilmiştir.

Afganistan'da Taliban'ın Bamyan vadisindeki Buda heykellerini topa tutması halen hafızlardadır. Suriye iç savaşı ile birlikte El kaide ve çeşitli selefi örgütler içinden çıkıp büyüyen İŞİD'in Antik Kent Palmira'ya yaptığı saldırı da dünya kamuoyunda büyük tepkiye sebep olmuştur. Savaş veya silahlı çatışma dönemlerinde kültürel mirasın korunması için bugün uluslararası düzeyde önemli adımlar atılmaktadır. 2016 yılında ilk defa, tarihi eserlere zarar verilmesi uluslararası ceza yargısının konusu haline gelmiştir. Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM), El Kaide bağlantılı kişilerin Timbuktu antik kentindeki yapıları yok ederek, Afrika'nın kültürel mirasında onarılamaz hasara yol açtığına hükmetmiştir.

TBMM Ayn Dara Tapınağının tahrip edilmesi karşısında acilen bir inceleme başlatmalıdır. Devletin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler gereği koruması gereken tarihi ve kültür mirası yerler tahribata uğratılmaktadır. Özellikle yapılan yıkımın boyutlarının tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınması için Meclis Araştırması açılmalıdır.